

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya

Primer aniversari de la mort de **FREDERICH SOLER**

◆ 14 de Juliol de 1895! ◆

La rebotiga de ca 'n Soler

Desde la mort de 'n Frederich Soler, se m' ha dit varias vegadas que podria tenir cert interes la relació de las escenas que de trenta á trentavuyt anys enrera tenian lloch en la rebotgeria que en lo carrer d' Escudellers, devant per devant del de 'n Gignás, tenia establerta 'l popular poeta al comensament de la seva vida literaria. També estich en que sí; en que, quan menos pels aficionats á las cosas de casa

nostra, serian interessants aquells recorts, perque no passava cap aconteixement literari, artis-

tich, polítich ó de mera diversió, que en aquellas reunions no 's comentés, no s' aplaudís ó 's satirísés y que no meresqués, segons ell era, un' auca, un acróstich, un sonet ab peus forsats, un romanso ó un epigrama. Las exposicions de Llotja y de Sant Joan, los Jochs Florals, las guerras d' Africa y del Perú, 'ls alsaments precursors de la revolució del 68, las festas de Carnaval (que en aquell temps se podian veurer), las funcions dels *pisos*, *clubs* y *tallers*, las grans festivals de las Societats Euterpenses, los estrenos dramátichs, tot donava joeh en aquella alegra assamblea y no pocas d' aquestas cosas en ella 's congriavan y d' allí sortian.

Pero per lo mateix que crech que la materia s' ho mereix, penso que plomas molt més autorisadas que la meva, deurian empendrers la tasca d' aquest relat.

Ab tot, perque aquells dels contertulians que encara avuy viuhen no 'm motejin de patró Aranya, contertulians que 's diuhen Aulés, Llanas, Joseph Feliu y Codina, Almirall, Arnau, Vidal Valenciano y algun altre, comensaré jo per embarcarme donant la llista dels demás personatjes, per desgracia ja morts, que constituian aquellas «corts d' amistat y bon humor»; y aixís tal vegada lograré que cada un dels que he anomenat, y si m' he deixat d' anomenarne cap més també, dediqui alguna estona á aquest assumpto, de lo qual no serán poch, comensant per mí, que 'ls n' hi estarán agrahits.

Y si las sevas descripcions tenen d' anar ilustradas, pensin que també formavan part de la *colla* 'ls amichs Pellicer, Urgell, Soler y Roviro-

sa, que 'ls hi podran dibuixar y pintar ab exactesa lo que desitjin.

* * *

Senyalarém, donchs, de las indicadas escenas, las principals figuras entre aquells que 'ns han deixat en aquesta vall de llágrimas que, allavors que eram joves, la miravan tots junts per l'altra banda riallera.

En FREDERICH SOLER y HUBERT, duenyo del establiment, es natural que sigui presentat en primer terme. Jove, amich de la broma, gens aficionat á concorre als cafés, ahont se li veyararíssimas vegadas y á qui no agradava allavors, ni 'ls días de festa, sortir de ciutat, procurá congregar á la seva tenda als companys que ab ell assistían los diumenges á las reunions familiars que en sa casa donava D. Bernat de las Casas, futur sogre del mateix Soler. Los companys ne feyan seguir d'altres á la relotjería y com que era tan atractiu 'l jovial carácter del relotjer, lo qui hi anava una vegada, ja 's feya habitual concurrent d'aquella tertulia; y d'aquesta manera va conseguir lo creador del Teatro Catalá que cap día, quan no ab uns ab altres, deixés d'haberhi concurrencia en la seva rebotiga, separada de la botiga per medi de unas vidrieras d'estrém á estrém, que tenían á dreta y esquerra una filera de relotjes de sobre-taula, baix la presidencia del *regulador*, (1) que, ab lo nom del relotjer consignat en l'esfera, estava al mitj de las esmentadas vidrieras, de cara al taulell, ahont treballava del ofici, rumiant versos al mateix temps, lo qui després sigui fecundo dramaturgo, mestre en Gay Saber y académich de la Llengua Catalana.

Com que en Soler may había sigut fumador, de lo únich que en tó de broma 's lamentava algun cop, era de que se li omplía la casa de fum.

Presentat lo duenyo, passém als visitants.

En TOMÁS PADRÓ, l'inimitable caricaturista, ilustrador dels *Singlots poétichs*, del almanachs *El Tiburón* y *Lo Xanquet*, dels periódichs *Un tros de paper* y *Lo noy de la mare*, y del notable volum de Poesías Catalanas de Frederich Soler, quina mostra se 'n pot veurer al comensament d'aquest article, dibuix trassat pera la composició *Lo Relotjer* y que recorda perfectament alguna de las escenas vista desde 'l lloch de que tractém; Padró sempre rialler y disposat á bromejar y quē á sas indicacions era deguda la propietat escénica ab que sigueren presentadas molts de las produccions del naixent Teatro Catalá, al que tenía especial carinyo, apart de

sentir entussiasme per totas las manifestacions artísticas, per haber sigut actor d'*afició*, des-empenyant los papers cómichs.

L'IGNOSCENT LÓPEZ, l'editor rumbós per excelencia y sens dupte 'l qui mes va contribuir á popularisar la renaixenta literatura catalana, donant á pública llum y escampant per tot arreu ab tots los medis de propaganda imaginable, las poesías del un, las comedias del altre, 'ls periódichs y almanachs en los que hi eram *cómplices* (com deya 'n Robert), tots los de la *colla*, que no pocas vegadas se trobava constituída en las llibrerías del editor, especialment en los días de sortida d'obra nova.

En MANEL ANGELON, professor que siguié del conservatori de declamació, del que n'es deixeble algun dels actuals actors del Teatro Catalá, novelista ab qui comensá sa carrera editorial en López y autor de *La Verge de las Mercés*, producció catalana anterior á la fundació de «La Gata», inaugural del nostre Teatro, que funcioná en l'Odeon, estrenantse ab *La esquella de la Torratxa, á benefici de l'empresa*, com expres savan los cartells.

L'ANTONI ALTADILL, que ab son verdader nom y ab lo de «Antonio de Padua», publicá un sens fí de novelas en castellá y 'l drama *D. Jaime el Conquistador*, que en la conversa particular era un narrador graciosíssim que 'ns feya passar molts estonas divertidas y que may s'hauria apartat de nosaltres, deya ab son marcat accent tortosí, si hagués inventat una máquina d'escriure quartillas, sense adonarse de que ell era la tal máquina.

En ROBERT ROBERT, que vingué de Madrid ab ben guanyada fama de castís escriptor castellá, que ab articles de costums y poesías que publicá en *Un tros de paper* se feya admirar pels cultivadors de nostras lletras, y que treya partit del xiste més senzill y del fet més insignificant per ferse escoltar esplicantlo ab la seva agradable manera, fent esclatar la rialla fins al mateix Altadill, que en aquest punt ne sabia la prima.

En CARLOS ALTADILL, germá de l'Antoni, que cada dia compareixia ab novas excentricitats y que sufría dels concurrents tota mena de bromas, tant respecte á la seva persona com á las sevas obras, que n'hauria escritas en abundancia si no s'hagués apoderat d'ell la peresa d'agafar la ploma, ab lo qual era l'antitessís del seu germá gran.

En JOAN SARIOLS, músich consumat, deixeble montserrati, autor de las *solfas* de *L'esquella de la Torratxa*, que en las funcions de «La Gata» hi prenia una part tant activa, que voluntariamente s'encarregava de molts detalls d'entre bastidors, necessaris en algunas obras, com en lo

(1) Aquest relotje regulador se l'emportá en Soler á casa seva quan traspasá la botiga per deixar l'ofici, 'l conservá sempre, y avuy se troba en l'habitació dels seus fills.

primer acte de *Lo Cantador*, per exemple, detrás del surtidor, imitava'l cant de las granotas per medi d'un mecanisme qu'ell s'arreglava ab escorfolas de nous.

En JOSEPH ANSELM CLAVÉ, 'l popular músich poeta, fundador de las Societats corals en Espanya, que en l'any 58 habia compost la lletra y música de la sarsuela *L'aplech del Remy*, y que quan tingué l'empresa dels «Camps Elisseos», estrená en lo seu teatro, avuy Sala Beethoven, algunas obras de 'n Pitarra, geni com ell fill del poble, y que com ell sols á la seva inspiració degué sa fama artística, per quins motius los agermanavan mutuas simpatias.

En DAMÁS CALVET, premiat ab l'englantina de or en lo primer any de la restauració dels Jochs florals, autor ja allavors de *La romeria de Recasens*, que si be li prenia poca part activa en aquellas reunions, estava molt agradat d'ellas y de las bromas que allí s'armavan, per més que de tant en tant n'hi caygués alguna demunt d'ell per las sevas aficions al esperitisme.

En GONZALO SERRACLARA, lo qui, encara que eran molt escoltats de tots los seus consells, no deixava d'esser lo qui feya'l primer paper, quan no era l'organizador, en las gatzaras que 's congreginavan en aquellas alegres juntas y de donar articles y poesias pels periódichs que d'allí neixian, y que més endavant emparentá ab la familia de 'n Soler, casantse ab una cosina d'aquest.

L'ANTON FÁGES, corresponsal d'alguns periódichs de l'Habana, que 's congratulava donant noticias en las sevas correspondencias á Cuba del mohiment literari catalá, y que si encara hagués viscut al inaugurar-se'l monument á Colón, allavors hauria mort de satisfacció; perque tant lo preocupava l'erecció en Barcelona d'un monument al descubridor de las Américas, que casi no passava dia sense que 's fés veni be la conversa per parlarne.

En FRANCISCO CAMPRODÓN, autor de moltas obras dramáticas, que las recordava totas de memoria desde'l primer al últim vers, que quan venia de Madrid frecuentava alguna vegada la relotjeria, y que 'n l'estreno de *Lo Castell dels tres dragons* s'empenyava en treure en escena al autor y donar á coneixer al públich á *D. Serafi Pitarra*, com en Víctor Balaguer volia ferho en l'estreno de *Las joyas de la Roser*, á lo qual no accedí ni una ni altra vegada en Soler, qui no 's presentá á las taulas fins á la primera representació de *La rosa blanca*.

En RAMON FOGUET, que més tart sigué'l notable juriconsult tortosí, que publicá'l *Códich de las costums de Tortosa*, traduhit y comentat, y que allavors, divertit estudiant, era'l primer actor en las funcions particulars que 's donavan

en los pisos dels carrers d'Escudellers y Sant Ramon del Call.

L'EUSSEBI PASSARELL, distingit professor de caligrafia, molt familiarisat ab l'idioma francés, que intervingué en la traducció de l'obra de Sardou que va serví per l'arreglo al catalá, intitolat *Las modas*, per qual motiu hi apareix en l'exemplar com un dels autors, si be que essent lo nom del coautor *D. Serafi Pitarra*, un pseudónim, en Passarell va posarshi ab lo de *D. Lluís Puigdoll*.

Després dels anomenats concurrents á aquella rebotiga, n'hi habia d'altres que si be no hi auavan habitualment, de quan en quan s'hi deixavan caure, com lo mestre SOLÁ, director d'una escola d'ensenyansa, president de la Societat «Melpómene», que actuant en lo teatro del Odeon estrená, ab aficionats, un dels quals era l'actriu senyora Solá, filla del mestre, *L'esquella de la torratxa*, que per cert en la primera representació va ferse tota seguida, en un sol acte; en FREDERICH JORDÁ, que essent altre dels actors en las funcions dels pisos, per causa d'haber desempenyat en una d'ellas un personatge que se anomenava *Pitarra*, moltas vegadas li donavam aquest nom avans de que 'n Soler l'adoptés per pseudónim; y alguns més que ara no 'm venen á la memoria.

* *

Feta aquesta llista de personatjes morts, que poch se'n deu faltar per esser complerta, sobre tot, referentment als principals contertulians de la rebotiga, he donat, be ó malament, lo pas que m'habia proposat donar; y acabaré tornant á invitar als vius perque deixin consignadas aquellas escenas de que 'n foren actors ó testimonis presencials.

Ab aquest motiu, en Llanas podria contarnos lo génesis del primer periódich humorístich escrit en catalá *Un tros de paper*, del que ell sigué lo fundador; en Joseph Feliu y Codina, 'ls primers passos que doná en la seva llorejada senda de publicista, ab los escrits que 'ns entregava pel mateix setmanari, firmantse *Joseph Serra*; l'Arnau, 'l seu debut d'escriptor catalá ab la pessa *Los banys de Caldetas*, deixant d'escriure desde allavors pel teatro castellá; en Vidal Valenciano, las angunias en que 'l tenia 'l pensar com li pendria'l públich, que en catalá sols habia vist pessas humorísticas, la seva obra *Tal jurás, tal trobarás*, primer drama de costums escrit en nostre idioma, que ab companyia escullidíssima s'estrená en lo Teatro Principal; y cada un dels altres, podria relatarnos alguna particularitat de aquell temps, de las que, com las referidas, feyan parlar y mourer á tots los que allí 'ns reuniam.

Crech que per la meva part ja he fet prou ab rompre'l glás en aquest assumpto.

CONRAT ROURE.

Los retratos de
FREDERICH SOLER

1843

A la edat de 4 anys. — *De un dibuix de Carlos Hubert*

1864

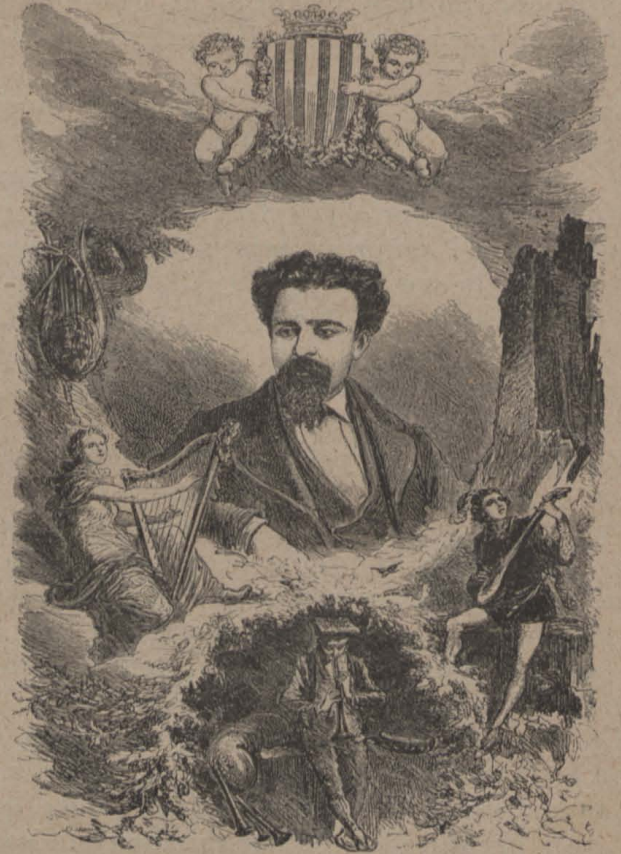
A la edat de 25 anys. — *De un daguereotipo*

1870

A la edat de 31 anys. — *De una fotografia*

1875

A la edat de 36 anys. — *Composició de Tomás Padró*

1885

A la edat de 46 anys. — *De un dibuix de P. Ros*

1894

A la edat de 55 anys. — De fotografia

A Frederich Soler y Hubert

(Serafi Pitarra)

EN LO PRIMER ANIVERSARI DE SA MORT

Ja fa un any qu' un home ilustre
 un catalá de debó,
 un poeta qu' ab son númen
 y sols per son propi esfor, de gloria omplint nostra terra,
 després d' omplirse de llors, demostrant no sols á Espanya
 sino á las demés nacions qu' existeix un Catalunya
 de gloriosa tradició, va aclucar los ulls per sempre,
 deixantnos com á recort un joyell d' obras dramáticas,
 de inapreciable valor, que viurá á través del segles,
 tan pur com la llum del sol, y aixís com del sol dimana
 la vida del nostre cos, dimanará de sas obras
 el que las generacions qu' han de venir, al llegirlas
 y empaparse de sa sahor, diguin á qui 'ls vulgui abatrer:
 —May! Som catalans; forts som;
 ho diu l' historia, 'ns ho diuhen
 cent obras d' un escriptor que va tenir per ensenya:
 Catalunya avans que tot.—
 Oh! Soler, tú, que deixares
 nostra terra en tant bon lloch,
 reb avuy de ma humil ploma
 lo meu mes profund recort!

ENRICH RIERA Y MATEU.

Els dos poetas

Fa un any que l' estrella del geni creador del Teatre Catalá s' apagava per sempre, el fill del poble y de las musas, que ab son immens treball intelectual habia lograt que fos un fet nostra escena, moria jove encara; el teatro de la terra trontollava fins als fonaments. Sa més ferma pilastra habia caigut.

Catalunya en pes estava de dol, la tomba s' engolia un de sos fills predilectes, y fins Castella l' hi enviaba un pésam més sentit, desde els sitials de la Academia y desde las columnas de sas publicacions. Els poetas de Catalunya tristement afectats, teixian funerals garlandas y coronas ab las flors gemadas de sos ingenis, pera cobrir fins á vessar son féretre abrigat ab el penó de las quatre barras, y el poble, sense distinció de classes, el poble que tant l' habia aplaudit y celebrat desde el teatro, l' acompanyava comós á la fossa, mentres un altre geni aclaparat per la més negre engunia, fent atlétichs esforços pera no collocarse en el mar de la calumnia y de la envèja, l' hi deya ab planyenta veu, ab aquella veu dolsa com la del rossinyol:

Ab cent coronas de flors
 te 'n veig anar d' esta vida,
 tú t' en vas ab cent de flors,
 jo 'm quedo ab una d' espinas.

Y ha passat un any de alashoras! El colisseu del carrer del Hospital s' avergonyeix d' ell mateix al veurers casi convertit en café cantant de baixa estofa, y el pobre poeta de la escayenta complanta, continua cullint las tristas flors del calvari de la seva vida, sense que aqueixas flors l' hi produheixen altre refrigeri que el del esperit.

Els vents de la calumnia, empenyuts pera el més negre desagrahiment l' fujetejan encare, y durant aqueix any ¡si s' ha tingut de treballar pera fer fondrer l' anatema de la bogeria que 'l embolcallava per complert!

Avuy en l' aniversari de la mort del gran poeta, 's l lensa un misatge al públich pera aixecarli un monument digne d' ell y de la seva patria, y es l lensa al públich també un altre misatge recomanantli que no s' oblidi del pobre poeta viu, que tanta gloria profitosa l' hi ha donat com el primer, y que tan be ha fet als pobres.

¡Contrastes de la existencia!

Mentres l' un, mort pera l' activitat y pera la vida, viu pera la gloria y la immortalitat, l' altre repasa en un recó de mon, sop últim refugi, las denas del rosari de sa vida real, després 's cobreix el rostre ab las mans tremolosas, y veu perillar sa gloria y sa honra ab tant esfor con-

queridas, veu que volen matarlo pera la immortalitat y per la gloria, y recorda ¡pobre poeta! recorda ab el cor degotantli sanch, el temps ditxós de sa juvensa, quan desconegut de tot el mon, trespava per las gemadas torrenteras de Folgarolas, embadalintse de la naturalesa, l'hi ve á la memoria la hermosa plana de Vich, voltada de turons, sas brillants bodas místicas en el dólmen de Sant Jordi, l'imens triomf de sa obra cabdal, els viatjes delectosos en magnífichs vapors, son estada en casa d' un potentat generós y després, sa caiguda seguida del amarch desterro á la Gleva solitaria, termenant per la cédula de boig que provocá la seva vinguda á la ciutat ahont se llensava al negre combat de la vida per primera vegada.

Acudeix á la memoria l' altre poeta, son bon amic que com ell, habia pujat del poble á la immortalitat, que com ell habia enaltit y celebrat la terra nadiua, sent drincar l' or que ha de servir pera perpetuar en un monument sa justa gloria y s' trova apartat de la taula eucarística y espera ab resignació que també li manqui el pa de cada dia, por có apretantse el cor ab las mans, al temps que aixeca al infinit sa mirada, sempre serena y apacible, li ve á la memoria la sentida estrofa escrita ab tota l' ànima, un any enrera, en un dia de dol y de tristesa pera las lletres catalanas.

Ab cent coronas de flors
 te veig partir de la vida,
 tú t' en vas ab cent de flors,
 jo 'm quedo ab una d' espinas.

A. LLIMONER.

Teatro Catalá

AVENTURAS DE DOS NOVICIS

Apropòsit en un acte, vers y prosa, original de D. Alfons Vila y D. Manel Roig. Estrenat lo 21 de Juny en lo «Centre Catalá» de Tarragona.

Destaca com á bondat d' aquesta obreta lo contenir abundants xistes. Agradá molt á la concurrencia que demaná als autors, essent rebuts ab molts aplausos.—J. S.

LO PLOR DEL RESERVISTA

Monòlech en vers, original de D. Pere Llurdella Vallhonrat. Estrenat en la nit 24 del passat en lo teatro Porvenir Cambrosense de Martorell.

La obreta que 'ns ocupa te un argument sumament interesant y d' actualitat, tota vegada que l' escena figura tenir floch á la isla de Cuba. L' estudiós y molt aplaudit aficionat D. Joseph Castells, demostrá una vegada mes la seva discreció en l' art dramátich, per lo que l' públich lo colmá d' aplausos.

L' autor sigué demanat ab molta insistencia.—J. A.

LA COJIDA DEL CARTUJANO

Sarsuela en dos actes, lletra «inspirada, original, ó arreglo», per D. Anton Ferrer y Codina, música del Mtre. Fitla. Estrenada la nit del 26 del passat, en lo Jardí Espanyol.

Ha sigut una nova prova de que l' esperpento *Toreros d' hivern*, ni reduhintlo á dos actes, ni posanthi música, ni pintantli decoracions, pot passar d'esser un mort que ja no s' aixeca per mes empenyo que algú hi tinga.

Ab *franquesa*, valdria mes no distingirse tant en volguer reaccionar una reputació que caigué á son dia al descorsers lo vel de la ficticia originalitat ab que pretenia engalanarse.

La tal sarsuela, cau de plé en lo género mes imbecil que s' hagi pogut dur á las taulas. Lo músich ha sapigut salvar ab molta parietat lo trevall que li confiaren. Un trós d' aquí... un trós de allá y aixís ha sortejat la ingrata tasca; en una paraula ha sapigut trobarhi el *lo* y aixó es de tenirse en compte tractantse d' un músich.

La *missé* en escena, també á l' altura de las circunstancias, decoracions novas ab trajés atrotinats, los proporcionats per la empresa. Alguns d' ells motivaren ab sas *deficiencias* las riotas mes justas del públich, si be posant en ridicul á algun apreciable actor que no s' mereixia tal.

Resuin: una desgracia que sols pot representarla qu' hi tingui l' *inexplicable* empenyo de posar en ridicul al autor.

DON JUANICO

Parodia en un acte, en vers, original de D. Jaume Llopart. Estrenada la nit 28 del passat, en l' Ateneo de Hostalfranchs.

Es una humorada inspirada ab molt bona sombra en lo quart acte de *Don Juan Tenorio*. L' autor ha sapigut concretar perfectament l' assumpto y fer mérits de concuehar ab bon gust la nota festiva.

La execució sigué esmerada distingintshi l' senyor Magrinyá, y l' autor demanat ab molt aplauso.

JOAN DE LA CALMA

Humorada en tres actes, en prosa, original de D. Joan Manubens Vidal. Estrenada la nit 28 del passat, en lo Centre Moral.

No es altre l' propòsit d' aquesta comedia que l' de fer passar un rató agradable, y l' autor consegueix plenament l' objecte.

Intervenien en lo desempenyo catorzé personatges, tot homes, y ja es un mérit en sí la varietat dels tals y ferlos mourer be.

Se demaná al autor ab molt aplauso, no poguentse presentar per no trovarse á Barcelona.

J. XIMENO.

Homenatge á Jacinto Verdaguer

Llista de LO TEATRO REGIONAL

	Pesetas
Suma anterior.	128
W. Lasauca	0'50
Ramón Colet	0'25
M. Girona	0'30
Rosendo Camps	0'25
Llorens Casas	0'25
C. M. J.	5
J. Lluch	0'50
J. R.	1
Joan Farell	0'50
Total.	136'55

(Continúa oberta la suscripció)

Los punts ficsats pera recullir donatius son los següents: «El Ingenio», Raurich, 6; «Llibrería Lopez», Rambla del Mitj, 20; «Llibrería Verdaguer», Rambla del Mitj, 5; «Llibrería Moderna», Rambla d'Estudis, 12; Sastreria «La Campana Americana», Hospital, 105; Botella, 16, tenda de planxadora; «Llibrería Parriols Amat», Call, 11; «L'Arxiu», Tapineria, 35; LO TEATRO REGIONAL, Cabras, 13, 2^{on}.

Als periódichs qu'en lo número anterior diguerem s'havian ocupat d'aquest assumpto, hi ha que anyadir *La Tomasa*, *La Esquilla de la Torralca*, *La Revista Ilustrada*, *L'Aureneta*, *Comercio, Industria y Seguros*, *Lo Regionalista*.

De fora hi ha noticia d'haversen ocupat, secundant l'acte, *El Eco de Badalona*, *El Francoll*, de Tarragona. *Lo Geronés*, de Gerona, *El Congost*, de Granollers, *La Montaña*, de Manresa.

Llista oficial de las cantitats recaudadas per la «Comissió Executiva».

J. Roig y Bergadá	50 ptas.
J. Giné y Partagás	10 »
J. M. ^a Vallés y Ribot	25 »
Juan Bonfill	250 »
J. P.	25 »
Total.	360 »

Servey de fora

GRACIA.—Las últimas obras que 'n lo teatro Moratín s'han posat en escena, foren *Mal pare* y *María Rosa*.

En lo «Cassino Artesá», tingué lloch lo diumenge una funció á benefici de las víctimas del carrer de Cambis Nous, formaba part del programa á mes de un drama castellá la sarsuela *Setze jutjes*.—P. M.

SANS.—La societat «Ateneo de Hostafruchs», ha donat últimament un benefici á favor de las víctimas del carrer de Cambis Nous, posant en escena lo drama del inmortal Soler *Sota terra*.—E. C.

SANT MARTÍ DE PROVENSALS.—Dissapte á la nit en lo «Cassino Recreatiu Cervantes», va donarse una important funció á benefici dels ferits de la campanya de Cuba. Del programa qu'era important, formava part la bonica pessa valenciana *Cada ovella ab sa parella*, distingintshi los senyors Vidosa y Claramunt y la senyoreta Panadés.

Al endemá diumenge se donaren funcions destinadas á igual objecte en lo «Casino Familiar Provensalense» y «Foment Martinense», posantse en la primera lo drama de Soler *Cercol de foch* y la comedia de Roure *La comedia de Falset*, y en la segona lo drama de Roca *Mal pare!* Lo desempenyo ajustadíssim.

Lo dia de Sant Joan, en lo cassino de «L'Aurora Martinense», se celebrá lluhida vetllada dedicada al mateix objecte que las anteriors societats.—B.

TARRAGONA.—Diumenge 21 del passat se posá en escena en lo «Centre Catalá» lo bonich sainete *Una poma per la sed*, que sigué molt ben representada per los individuos que componen la secció dramática d'aquesta societat.

En la mateixa funció s'estrená una obreta de la que doném noticia en la secció corresponent.—J. S.

Per excés d'original han quedat per publicar un bon número de ressenyas que procurarem insertar al número vinent.

Novas

Ha sigut rebuda ab l'èxit qu'era d'esperar, la publicació en nostre folletí l'obra de Feliu y Codina *Lo grá de mesch*, de la qual publiquem lo segon plech en lo número d'avuy.

S'ha vist favorescut per numerós públich lo teatro Nou Retiro, inaugurat dissapte prop passat. Lo lloch es agradable y molt a proposit pera las vetllas d'istiu. La companyia d'ópera qu'hi actua está composta de aplaudits artistas.

Segons havém vist en la premsa diaria, la Comissió del Monument á Frederich Soler, ha fet repartir una convocatoria, la qual sentim no haver rebut encare á l'hora de escriurer las presents ratllas, al objecte de poguentsen ocupar al present número com l'assumpto s'ho mereix.

Hem rebut un detallat Estat de la Recaudació y Repart dels fondos conseguits per la filantrópica societat «Niu Guerrer», ab motiu del atentat del carrer Cambis Nous.

Es un trevall que honra á la Comissió que ab tan zel ho portá á cap.

La estada de la banda militar francesa á Barcelona, ha sigut una continuada tanda d'èxits y mostres de simpatía que 'n grat recorts s'haurán emportat á la seva patria, ahont regressaren dijous passat.

Pérez Galdós ha obtingut un senyalat triomf ab las representacions de *Doña Perfecta* en lo teatro Lírich. Acertat ha sigut lo trevall del distingit autor en aquesta última obra, demostrant sos rápits progressos en aquest género literari.

La vigília de Sant Pere tingué lloch lo tercer concert públich donat per la societat coral «Catalunya Nova», y continuá demostrant la valúa de sa institució, ab pessas de la forsa de *La vetlla del conjurat* y de *La Marsellesa*, que fou repetida, y aclamada y repetida altre volta al finalisar lo programa.

Lo dilluns la societat «Euterpe» celebrá son tradicional concert que fou molt concorregut y aplaudidas varias pessas.

La sarsuela *El Gaitero*, estrenada últimament en lo teatro Tívoli, sigué rebuda ab aplauso.

Dijous passat degué donarse la primera representació del viatge cómic lírich *El Testarudo*.

Ab molt acert ha sigut rebaixada la entrada al preu de dos rals.

Al número próxim continuará l'interesant folletó *Verdaguer Revindicat*.

A la Granvia s'han vist molt concorregudas las funcions donadas aquets últims dias, ab justa recompensa de lo atractiu de las funcions que s'hi donan.

Pera avuy dissapte, está anunciada la primera representació de la bonica opereta *El gran Mogol*.

LOS CANTADORS.—Se 'ns comunica que la funció indicada en lo número passat no va verificarse, lo que fem constar pera l'efecte consegüent.

LO TEATRO REGIONAL

JAUME PIQUET Y PIERA

† 27 Juny de 1896

A las cinch de la tarde de dissapte passat, dia 27 de Juny de 1896, morí en sa casa-torre de Sarriá, D. Jaume Piquet y Piera.

Piquet va neixer en l'any 1838 en una casa de camp de las Corts de Sarriá, fill de pares pobres, qual ocupació era lo conreu del camp.

En sa primera joventut fou manobre, no obstant aspirant á més, y veient en ocasió de exerci son càrrech, en l'Espanya Industrial, que los grabadors solian tre-

ballar menos horas y anar més ben vestits, obtá per esser grabador.

Alguns anys treballá en dit establiment ab ardor y seguint son instint de estalviá, mes tart tenia ja seu un taller de grabador en lo primer pis de la casa número 14 del carrer del Peu de la Creu.

Tota la seva afició era al teatro, llegir comedias y dramas era son predilecte passatemp, y á tal va arribar, que li entraren ganas d'escriuren; pero com no tenia instrucció sufficient, comprenia sobradament que no podian apreciarse com á literarias las sevas obras y aixó lo feya desistir de presentarlas á cap empresa.

Per una rara casualitat entrá en relacions ab l'actor D. Emili Arolas. Se trobava aquest á Sarriá, y havent de donar una funció en lo teatro, se li indisposá repentinament un actor; devant de aquest conflicte 'n Piquet si l'hi brindá á dit actor, dihenli:

—Si vosté vol, jo m'encarregaré del paper... faré lo que pugui... prénguiho á la bona voluntat.

Y, en efecte, va ferse l'obra y los sarriangnchs varen aplaudir per primera vegada á Piquet.

Agrahit lo senyor Arolas per l'expontaneitat de tal acte, escoltava poch's días després la lectura d'un drama en tres actes titulat *Extravios de la juventud*, original del seu nou amic Piquet, comprometense á representar-lo en lo mateix teatro de Sarriá.

Poden contar si n'hi habia de admiradors lo dia del estreno, tractant d'una obra d'un fill de Sarriá, y á mes d'un treballador com en sa major part era lo públich que després va aplaudirlo de nou. Quánt's aplausos! Quantas ovacions, en lo drama que encare avuy se representa ab grant éxit baix lo titol de *Lo port de salvació* y que es una de las obras que mes popularitat ha donat al malográt Piquet.

Enllaminit per los aplausos del públich, s'entregá ab cos y ánima al teatro, escribint algunas produccions que varen esser estrenadas ab predilecció al Odeón, no deixant per aixó lo seu taller de grabador com proba palpable de que no confiaba del tot ab los llaurers.

Als anys 71 á 72 y ab los poch's ahorros que tenia recullits, pues com he dit era estalviadó per instint, prengué per trimestres l'arrendo del teatro Odeón, mes tart va animarse y l'arrendo ja era per anys, fins á arribar á quinquenis.

¡Durant aquell temps, qué volen imaginarse que no s'hagués vist á l'Odeón!

¿Dramas castellans? tots. ¿Comedias catalanas? ¿Qué es que 'n componia mes que 'n Piquet?

Desde *L'assassinat del carrer de l'Aurora* á *Lo Ulls escorredor*, no hi havia fet per petit que fos que 'n Piquet no 'n fes una comedia per lo próxim diumenge.

La majoria las escrigué en época de l'última guerra civil.

Lo dilluns portaban los partes del diari que las tropas sortian de Barcelona pera sitiá á Puicerdá, ell ja comensaba á escriure una comedia y anunciaba estrenarla lo próxim diumenge contant qu'altres partes de lo dimecres ó be 'l dijous, li facilitarian datos per sa terminació qu'ell combinaba, y d'un modo ó altre y ab ajuda de la seva especial companyia, estrenaba la obra lo dia citat, tenint los plens de públich y butacas com ell desitjaba.

Acabada aquesta época continuá un públich ja seu, ningú podia disputarli, ell n'era l'amo. S'en habia apoderat sapiguent trobar la flaca passional d'aquella multitud d'obrers que sentian més tart una afició atractiva d'anar á passar la festa al Odeón, á veurer obras de 'n Jaume Piquet. Obras castellanas ne tenia d'originals ó arregladas una multitud, entre las que si hi contan *La abadía de Castro*, *Cristobal Colón*, *Los traficantes de Esclavos*, *El corazón de una madre*, *La monja sangrienta*, *Guillermo Tell*, *Inquisición de Barcelona*, *El sitio de la inmortal Gerona*, *Julieta y Romeo*, *La vida de Serrallonga*, *La mendiga*, *La dama de las camelias*, *El conde de Monte-Cristo*, *Los hijos de Eduardo*, *La expulsión de los jesuitas en España*, *El valeroso Sansón*, fins á mes de cincuenta, y de catalanas per las que sentia verdader entussiasme, ne contaba setanta vuit, entre las quals s'hi trovan *Lo port de salvació*, preciós drama original y en vers de costums pagesas. *Un voluntari de Cuba ó l'honra d'un jornalero*, original y en vers, obra representada ab molt aplauso. *L'ángel de la Caritat*, obra també en vers y original, basadâ sobre l'istoria de la reina Isabel d'Hungría. *Dos llansols y un vestit negre*, divertidíssima comedia en vers representada á centas vegadas y sempre ab aplauso. *Lo pronunciamient*, comedia que per tot segueix representantse ab aplauso. *Campi qui puga*, divertida comedia que tothom coneix, *De panca al sol*, que tant sols llegintla ja se li veuhen los efectes cómichs, y com aquestas fins al número de setanta vuit entre tres, dos y un acte.

No deixa de representá un treball assiduuo durant los quinze anys que Piquet va sostenir lo teatro Odeón.

La comedia *Campi qui puga*, va coordiná son argument per la carretera de Sarriá una tarde al sortir del teatro, dirigintse á casa seva; al arribarhi després de sopar, va encender lo llum y 's posá á escriure, aconseguintlo 'l dia y avisantlo lo seu germá á las vuit del matí per ténir encare lo llum encés sense darsen compte y havent arribat á mes de dos terceras parts de l'obra, proba de que possehia un caràcter actiu y laboriós.

Avants de deixar lo teatro Odeón, consultá ab un metje lo següent:

—Escolti, ¿qué es preferible, morí rabiós ó be morí consumit?

A lo qual lo metje no veient bona solució per cap part, li digué:

—Tot es prou mal.

Y anyadí Piquet:

—Li preguntaba perque no sé que fe, si deixo 'l teatro, ab la sordera que per la meva desgracia posseheixo, me quedaré sol com una bestia y moriré consumit, y per altre part, si no 'l deixo, veig que moriré rabiós dat lo meu caràcter enérgich y las enrabiadas que á cada pas se me originan.

Lo cert es que l'any 1887, per divergencias ab lo duenyo de la casa y ademés febrils per lo seu estat de salut, deixá l'Odeón y 's retirá á la seva casa-torre de Sarriá, no cuidantse més de teatros.

LO TEATRO REGIONAL ha cregut un deber dedicar aquest recort á la memoria del qu'en son temps estimulá á molts aficionats lo cultiu del teatro Catalá, havent deixat un sens fi d'obras teatrals, combinadas ab escenas mogudas ab abundants acudits unas, y escenas conmovedoras altres.

Descansi en pau lo gran propagador de la instructiva diversió teatral en aquesta terra.

A. SALTIVERI.